

[Arne Christiansen]

sinkislutakten. Jeg illustrerede den med et par eksempler i mit første indlæg. Det er dog trods alt denne indre konflikt, der er årsag til det lidet succesrige møde i Beograd. Derfor mener jeg, det er forkert at fortie disse ting. Det er for nemt at komme om ved det, men det er jo det, der fører til, at ministeren oplever denne omklamring specielt fra hr. Gert Petersens side; med et minimum af politisk fornemmelse ville jeg i hvert fald føle kuldegysninger ved denne omklamring.

Nu har jeg forsøgt, og det vil jeg også gøre her, at holde mig til det, som forespørgslen drejer sig om, nemlig de kommunistiske lande i relation til CSCE. At hr. Gert Petersen kom vidt omkring i verden, kan jo ikke undre, men han glemte altså et land, det var det kommunistiske Cuba, der i dag har flest politiske fanger pr. indbygger i denne verden. Det synes jeg også skal med i billedet. Så kan man tale om Uruguay og alle de andre lande også, hvis man skal sådan en tur horisonten rundt.

Må jeg tilføje, at ministeren sagde, og det erkender og anerkender jeg, at der er en klar forskel mellem socialdemokratiets og venstres opfattelse af de basale menneskerettigheder, af de sociale og økonomiske rettigheder. Jeg advarede mod en forflygtigelse af dette i mit første indlæg.

Så siger ministeren, at risikoen for en prioritering i totalitært styrede lande eksisterer ikke. Må jeg henvise til ministerens egne udtalelser:

»Det er i prioriteringen af disse to hovedkrav: den personlige frihed over for den økonomisk-social tryghed, at de ideologiske modsætninger på menneskerettighedsområdet brydes mellem Øst og Vest.«

Det sagde ministeren i sit første indlæg. Jeg er fuldkommen enig, og det synes jeg socialdemokratiet skulle tage ad notam.

Kjelgaard (KF):

Jeg fik ikke noget positivt tilsagn fra ministeren på mit forslag om eventuelt at koble menneskerettighederne sammen med handelsaftaler med de kommunistiske lande. Det havde jeg nok heller ikke ventet, og jeg erkender, at der er en lang række problemer forbundet med det. Jeg synes bare, når ministeren taler om sin afbalancerede holdning, at det virker lidt dobbeltmorskt, når hr.

Poul Nielson sagde, at vi skal anvende én moral over for f. eks. Sydafrika og en helt anden moral over for de kommunistiske lande.

Ministerens afbalancering er prisværdig for så vidt. Men jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren, selv om vi ikke efter hendes opfattelse kan bruge de samme midler over for alle lande, om hun ikke tror, det har haft en stor betydning for menneskerettighederne i de kommunistiske lande, at kommunister i vesteuropæiske lande, i Italien, Frankrig, Spanien osv., åbent har kritiseret systemet og også kritiseret den måde, man håndterer menneskerettighedsbegrebet på.

Melchior (CD):

Jeg forstod jo, at ministeren er den, der føler for det lidende menneske, medens flere af ordførerne fik at vide, at de sådan mere søgte underholdning. Det ville have været mere underholdende, hvis man kunne sådan og sådan. Jeg synes ikke, det var nogen særlig diplomatisk vending i denne forbindelse, men o. k., vi er jo heller ikke så farlige som disse stormagter, så man behøver selvfølgelig heller ikke være så diplomatisk over for os.

Så siger ministeren, at vi gerne vil det hele. Ja, men det vil ministeren jo også gerne. Ministeren startede hele denne redegørelse med at anerkende forespørgslen. I anden omgang kritiserede hun, at den var ensidig. Hvis vi skal have deldebatter, så handler de netop kun om en del, og man kan ikke i enhver deldebat indbefatte det hele, og sådan vil ministeren altså gerne danse med på begge bryllupper. Vi andre siger altså, at man skal nok være diplomatisk, men måske ikke overdiplomatisk. Jeg sagde ikke, jeg var flov ved ministerens diplomati, som jeg blev citeret for at skulle have sagt, ordet flov kom på et helt andet tidspunkt i min tale, nemlig dér, hvor jeg talte om, at jeg var flov ved, at det specielt var grupper af jøder, som havde formået at frigøre sig fra undertrykkelsen i Sovjetunionen, bl. a. den ufrihed, der ligger i, at man ikke kan rejse, ikke kan bevæge sig derhen, hvor man vil. I den forbindelse sagde jeg, at jeg var flov over, at jeg ikke havde kræfter til også at arbejde for andre folkegrupper, der har den samme ret. Det var dér, det faldt.